

Historieglimt 4

Gamle Voldsminde

I 1806 ble et stort, flatt jordstykke av Rønningen gård utskilt for å bli en ny gård. Jordstykket strakte seg fra Innherredsveien i syd til Gardemoen gård i nord (omtrent der Mellomveien går i dag) og fra bekken i øst (der Thomas von Westens gate går i dag) og til Eli plass gård i vest. Det var et fint og relativt fruktbart område. Skipper Jørgen Lorentzen Vold kjøpte dette jordstykket. Han begynte både gårdsbruk og bygde et traktørsted. Gårdens navn ble Voldsminde oppkalt etter eieren. Navnet er typisk for denne tiden da mange av de bynære gårdene som ble anlagt da, fikk eierens navn med ordet minde (minne) bak. En gård som ble anlagt ved den nåværende Frostaveien ble kalt Sundlands Minde. At Vold drev et traktørsted forteller nettopp at det var mye ferdsel og at mange hadde ærend til dette området som var sentrum i Strinda herred. Mange tok seg en stans før eller etter byturen med hest og vogn. Andre hadde et ærend til lensmannen eller til andre kontor på Eli plass. Traktørstedet ble attraktivt. I en årrekke holdt Klubselskabet Harmonien sine sommermøter der. Stedet hadde en god kjeglebane og i den vakre haven var grev Schmettows berømte feltvogn satt opp som lysthus.

Voldsminde fra 1836 til 1925. Jørgen L. Vold døde i 1836 og da kjøpte rittmester Lauritz Müller stedet. Han hadde det bare i fire år inntil dyrlege Henning overtok i 1840. Hans enke giftet seg med lensmann i Strinda, Hans Petter Fyhn. Voldsminde ble da lensmannsgård. I årene 1847 til 1852 holdt Strindens sparebank til på Voldsminde gård. Banken hadde startet sin virksomhet på Eli plass gård (der også skolen holdt til) i 1842. Lensmann Fyhn fikk fem spesiedaler i årlig leie for lys og lokaler til banken da han ble utleier. I 1857 ble forstander Jacob H. Hornemann eier av Voldsminde og i 1886 Olaus Jensen. Det var i 1925 a/s Jernbeton kjøpte gården for å bygge boliger til byens stadig voksende befolkning. Byutviklingen hadde nådd Voldsminde. Bygningene på gården ble revet i flere avdelinger. Uthusbygningene ble revet og der de stod, fikk sportsklubben Rapp anlegge sin idrettsbane i 1926. Den lå vest i nåværende Lademoen kirkeallé, men den fikk bare eksistere til 1935 da boligblokker skulle reises og gate anlegges. Voldsmindes hovedhus var en staselig bygning som fikk stå helt til 1958. Den lå bak Innherredsveien 82 der Hans Nielsen Hauges gate går nå. Noen av de gamle lerketrærne fra haven står der enda. Da Lademoen kirke ble innviet i 1905 gikk prosesjonen med biskop og andre sentrale personer fra gården til kirka. Blokkbebyggelse som i dag dominerer Voldminde fortjener en egen omtale, men det får komme i en annen sammenheng.

Dagens Gamle Voldsminde. Bebyggelsen i Gisle Johnsons gate, Grundtvigs gate og Testmanns gate, altså strøket mellom Mellomveien og Lademoen kirkeallé, kalles av og til for Gamle Voldsminde. Det skyldes at i dag

er det der de eldre husene ligger. Da de ble bygd i 1880-90-årene, lå den gamle gårdsbebyggelsen der blokkbebyggelsen nå er. Det var blant annet anlegget av jernbanen omkring 1880 og senere sporveien, som først gjorde Voldsminde attraktivt som byggegrunn.

Forbindelsen til midtbyen ble bedre. I Mellomveien (tidligere Omnibussveien og enda tidligere Kirkeveien) kom først hest omnibus og i 1901 den elektriske trikken. Etter hvert som husene ble flere, ble det behov for flere regulerte gater. Det som nå heter Gisle Johnsons og Grundtvigs gater, het opprinnelig Voldsmindes første tverrgate. Den gikk inn ved Veie (Lademoen hjem for gamle), fulgte nåværende Gisle Johnsons gate og gikk igjen ut i Mellomveien der Laugsand nå ligger. Den nåværende Testmanns gate fikk i 1913 betegnelsen Voldsmindes annen tverrgate. Den ble tidligere kalt Tørresbakken. Det var opprinnelig navnet på en bykseplass som lå der Gisle Johnsons gate 4 nå ligger, og eieren var snekker Tørres Nilsen.

Gatenavnene på Voldsminde har sin spesielle historie. I det lange løp var det litt pussig å snakke om Voldsmindes to tverrgater. I 1899 fikk gata navnet Oslo gate, men i 1915 ble den delt i to og omdøpt. De som bestemte de nye navnene hadde nok en rev bak øret da de valgte navn. Gisle Johnson var teologisk professor i Kristiania og den kjente lederen for den pietistiske vekkelsen og for indremisjonen i Norge. N.F.S. Grundtvig var den kjente danske prest og salmedikter som startet folkehøgskolene i Danmark. Mange norske kirkefolk var påvirket i Grundtvig og ofte kom de i konflikt med indremisjonens folk fordi grundtvigianerne var mer kulturåpne. På Voldsminde ble de teologenes navn satt på to gater som møtes i 90 graders vinkel! Testmanns gate er oppkalt etter Lars Holthe Testmann, en barnløs rikmann fra Skogn som opprettet et legat til beste for ugifte kvinner og håndverksundervisning i Trondheim.

Gamle Voldsminde er på mange måter et verneverdig område. Det har vært et godt boområde i lang tid. Mange har hatt en god oppvekst der. Det har vært et stabilt boligfelt der mange familier har bodd i flere generasjoner. Noen hus forfaller, mens andre er meget godt oppusset og stelt. Det er en stor spennvidde i hustyper. Det burde vernes som en gammel fin forstad til byen Trondheim. Det bygges også noe nytt. Dersom de gamle husene rehabiliteres og hagene blir stelt og det nye faller godt inn sammen med det gamle, kan dette bli et svært attraktivt boområde i lang tid framover. I andre byer, ikke minst i utlandet, finnes mange eksempler på slik bevaring.